

Пасько Т.Г.

аспірант,

*Навчально-науковий інститут права
Сумського державного університету*

ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНШИХ УЧАСНИКІВ НЕВИЇЗНИХ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК

Проведення невиїзної податкової перевірки неможливо без участі контролюючого органу – суб'єкта, що здійснює дану форму податкового контролю а також суб'єкта щодо якого проводиться перевірка (юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи, фізична особа-підприємець або фізична особа).

Проте при проведенні невиїзних перевірок її учасниками є не лише платники податків і зборів та контролюючі органи але й інші учасники, які беруть опосередковану участь у даному виді податкового контролю.

Хоча наявність експерта, перекладача або фахівця при проведенні перевірки є факультативною, значення даних учасників є вагомим з огляду на необхідність об'єктивного оцінювання документів, на підставі яких перевіряючим встановлюється наявність або ж відсутність порушень податкового, валютного та іншого законодавства.

Хоча питанню дослідження статусу зазначених вище суб'єктів і приділяли увагу такі науковці як Беспалова А.О., Маринів Н.А., Чистяков П.М. та Тиновський Д.В., проте деякі з цих досліджень було здійснено до прийняття Податкового кодексу України, до того ж проведена характеристика суб'єктів в наукових працях носила досить фрагментарний характер, а тому беручи до уваги вказані обставини, доцільним є проведення аналізу та надання правової характеристики законодавчо передбаченим учасникам, що сприяють в проведенні невиїзних перевірок а також формування власних пропозицій щодо розширення кола осіб, які можуть брати участь у даному типі перевірок.

Податковий кодекс України (далі – Кодекс) не містить чіткого переліку та визначення осіб – інших учасників невиїзних податкових перевірок.

Маринів Н.А. зазначає, що експерти та свідки є учасниками податкових перевірок чиї процесуальні дії служать засобами доказування [1, с. 6].

В свою чергу Тиновський Д.В. виділяє лише експерта як одного з учасників податкової перевірки [2, с. 15].

Статтею 20 Кодексу, зокрема підпунктом 20.1.17 пункту 20.1 передбачено, що контролюючі органи мають право залучати у разі потреби фахівців, експертів та перекладачів [3, с. 59].

Участь експерта та проведення експертизи при проведенні документальної (в т.ч. невийзної) перевірки передбачена статтею 84 Кодексу.

Дана норма введена в Кодекс у зв'язку з тим, що податковий контроль стосується різних галузей і потребує знань, які виходять за межі тих, якими повинні володіти посадові особи контролюючих органів. При цьому головне призначення експертизи під час проведення перевірки – якісна оцінка фахівцем всіх обставин, які виникли в процесі оподаткування.

Згідно пункту 84.1 статті 84 Кодексу експертиза проводиться у разі, коли для вирішення питань, що мають значення для здійснення податкового контролю необхідні спеціальні знання у галузі науки, мистецтва, техніки, економіки та в інших галузях. Залучення експерта здійснюється на договірних засадах та за рахунок коштів сторони, що є ініціатором залучення експерта [3, с. 131].

Експерт має право під час проведення експертизи знайомитись з поданими йому матеріалами, які стосуються предмета експертизи та просити надання додаткових матеріалів.

При цьому Кодексом прямо закріплено відповідальність експерта за надання завідомо неправдивого висновку. Встановлення відповідальності експерта на законодавчому рівні підвищує рівень об'єктивності та достовірності проведеної експертизи та встановлених порушень.

Важливою обставиною є те, що серед матеріалів, які можуть бути використані при проведенні перевірки, відповідно до пп. 83.1.6 п. 83.1 ст. 83 Кодексу окреме місце виділено експертним висновкам [3, с. 130].

В той же час, в наказі Міністерства фінансів України від 20.08.2015 р. № 727 «Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків – юридичними особами та їх відокремленими підрозділами» відсутні вимоги щодо зазначення в акті (довідці), що складаються за результатами перевірки, інформації про залучення експерта та опису висновку експерта [4].

Також положення вказаного вище наказу не містять вимог щодо зазначення інформації про залучення перекладача або проведення

перекладу первинних документів особою, яка вільно володіє мовою, знання якої необхідне для письмового перекладу бухгалтерських документів.

Позиція Державної фіскальної служби, яка викладена зокрема в Листі № 27700/6/99-95-42-03-15 від 25.12.2015 р. полягає в тому, що документи, які є підставою для записів у бухгалтерському обліку і складені іноземною мовою повинні мати автентичний переклад [5].

В той же час, положення вказаного Листа не мають обов'язкової сили.

Варто вказати, що Кодекс не містить визначення поняття перекладач. Він також не містить жодної статті, яка б регулювала процедуру залучення перекладача та проведення перекладу документів, а зазначений у Листі обов'язок перекладу бухгалтерських документів Кодексом не закріплений. Винятком є документи, що надаються при проведенні перевірки пов'язаної з трансфертним ціноутворенням, які мають бути перекладені на державну мову, а також документи, видані іноземною державою, які мають бути перекладені роботодавцем за власний рахунок для підтвердження сум виданих працівнику на відрядження та не повернутих в строк.

Слід вказати, що відповідно до пп. 20.1.9 п. 20.1 ст.20 Кодексу, контролюючі органи мають право вимагати від платників податків, що перевіряються в ході перевірок, проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів у тому числі зняття залишків товарно-матеріально цінностей, готівки [3, с. 58].

Положеннями розділу 2 Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.09.2014 р. № 879 передбачено, що для проведення інвентаризації на підприємстві створюється комісія з представників апарату управління підприємства, бухгалтерської служби (представників аудиторської фірми, суб'єкта підприємницької діяльності-фізичної особи яка здійснює ведення бухгалтерського обліку на підприємстві) та досвідчених працівників підприємства, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік (інженери, технологи, механіки, виконавці робіт, товарознавці) [6, с. 560].

Важливість інвентаризації полягає в тому, що у разі відмови перевіряемого суб'єкта від проведення останньої або ненадання документів щодо залишків товарно-матеріальних цінностей, до платника податків застосовується адміністративний арешт.

При цьому вищевказаний наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 р. № 727 передбачає не тільки зазначення в акті (довідці) інформації про проведену інвентаризацію, але і дозволяє формувати в якості інформативних додатків до акта (довідки) перевірки копії матеріалів (описи, відомості, протоколи) про результати проведеної інвентаризації [4].

Кодекс не містить права контролюючих органів залучення при проведенні перевірки спеціалістів або ж надання ними пояснень. В той же час, такими спеціалістами – особами, що володіють спеціальними знаннями, є суб'єкти, що вказані в п. 1 р. 2 Положення від 09.09.2014 р. № 879, а саме інженери, технологи, механіки, виконавці робіт, товарознавці, а тому доцільним є внесення змін до Кодексу щодо залучення до участі в проведенні перевірки спеціалістів та надання ними письмових пояснень з приводу даних, встановлених при проведенні інвентаризації.

Таким чином проведена характеристика правового регулювання інших учасників невиїзних перевірок свідчить про відсутність як у Кодексі так і в підзаконних нормативно-правових актах визначення понять та чіткого статусу даних суб'єктів та процедури їх залучення. Усунення даних недоліків шляхом внесення змін до Кодексу дозволить в майбутньому, за результатами невиїзних перевірок, здійснювати більш обґрунтовані та неупереджені висновки щодо правильності та повноти задекларованих податків.

Список використаних джерел:

1. Маринів Н.А. Податкова перевірка як організаційно-правова форма реалізації податкового контролю: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Маринів Наталя Анатоліївна. – Х., 2007. – 204 с.
2. Тиновський Д.В. Правові та організаційні засади здійснення виїзних податкових перевірок : дис.... кандидата юрид. наук : 12.00.07 / Тиновський Дмитро Вікторович. – К., 2012. – 200 с.
3. Податковий кодекс України / Х.: Видавництво Право, 2017. – 836 с.
4. Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 р. № 727 «Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків – юридичними особами та їх відокремленими підрозділами» – Режим доступу: <http://zakon.medsprava.com.ua/regulations/1521/8199/8200/475639/>
5. Лист Державної фіскальної служби України № 27700/6/99-95-42-03-15 від 25.12.2015 р. - Режим доступу: <https://zakon.help/article/4214/>

6. Наказ Міністерства фінансів України від 09.09.2014 р. № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» // Офіційний вісник України. – 2014. – № 91. – Ст. 2627.

Поліщук О.В.

студентка,

Національна академія Служби безпеки України

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

На сьогоднішній день в нашій державі наявна низка законодавчих та інших нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання, захист та розвиток вітчизняного інформаційного простору, а також створено основи такої галузі законодавства як інформаційне право.

Важливою проблемою залишається до тепер певна несистемність вітчизняної політики в інформаційній сфері, зокрема законодавчі акти ухвалюються з метою вирішення тактичних завдань без урахування стратегічних орієнтирів та об'єктивних українських умов. Окрім того, частина інформаційних відносин регулюється підзаконними, а подекуди й відомчими нормативними актами. Дана тема завжди є актуальною та потребує уваги.

Значна кількість питань функціонування інформаційної сфери в Україні залишається на теперішній час недостатньо врегульованою на законодавчому рівні – це стосується як проблем інфраструктури, так і діяльності ЗМІ, інформаційно-аналітичних установ тощо [1, с. 9].

У сучасний період у системі інформаційного законодавства свого вирішення потребують такі проблеми в сфері створення, поширення та використання інформації як: формування правових умов для забезпечення плюралізму, прозорості та неупередженості діяльності ЗМІ, недопущення їх монополізації та використання у маніпулятивних цілях.

Фактично відсутнє правове регулювання функціонування в Україні міжнародних інформаційних обмінів та інформаційних систем, найяскравішим прикладом яких є Інтернет та відсутність поняття засобу масової інформації в мережі Інтернет, унеможливорює здійснення перевірки інформації, яка там поширюється та створює передумови для використання Інтернет-ЗМІ у деструктивних цілях, вдосконалення